

Jedyne pismo polskie w Brazylii

Słowo rektora

Czcigodni Księża, Drogie Siostry, Szanowni przedstawiciele społeczności polonijnej! Wyrażam

moją radość, że mogę Wam przekazać kolejny numer naszego polonijnego pisma. Bogactwo i wielorakość życia naszej społeczności polonijnej nie dają możliwości na to, aby w jednym wydaniu periodyku zamieścić to wszystko, co się działo w ciągu dwóch miesięcy. Zastana-

wiam się czy nie nadchodzi czas na to, aby nasze pismo wydawać częściej? Jedyńm naszym problemem to nie uroczystości, spotkania, konferencje, jakie mają miejsce w różnych ośrodkach polonijnych tego olbrzymiego kraju, który św. Jan Paweł II nazywał „krajem – kontynentem”. Naszą podstawową sprawą to kwestia finansowa. Polska Misja Katolicka, która jest wydawcą „Echa Polonii Brazylijskiej” nie posiada żadnych funduszy! Skąd mamy pieniądze na wydawanie i rozsyłanie naszego pisma? Pisałem już o tym w przeszłości, dlatego nie chcę się powtarzać.

Pozwólcie Drodzy Czytelnicy, że w obecnym numerze tak bogatym w opisane wydarzenia nie będę dokonywał przedstawiania publikowanych tekstów. Wierzę, że cały numer obecnego „Echa” mówi sam za siebie... Zachęcam i zapraszam bardzo serdecznie do współredagowania naszego periodyku! Opisujcie ważniejsze uroczystości, wydarzenia Waszych wspólnot parafialnych, ośrodków polonijnych! Będziemy je z przyjemnością udostępniać na łamach naszego pisma, aby większość osób wiedziała co się dzieje w naszym życiu religijnym, społecznym.

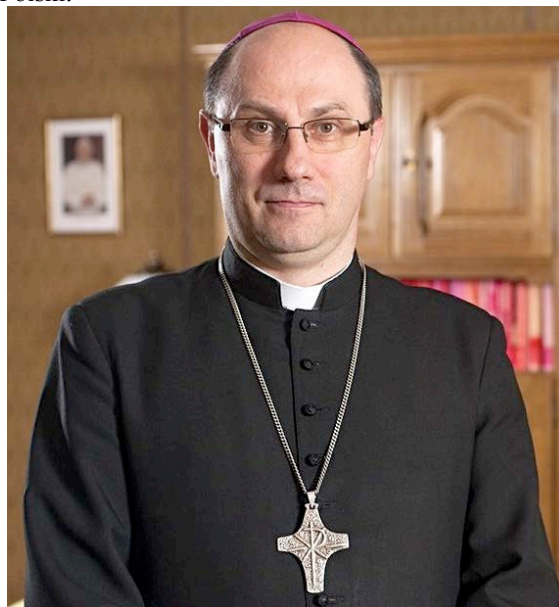
Życzę pogodnej lektury i do kolejnego spotkania w następnym numerze! Szczęść Boże z serca Wszystkim życzę – ks. Zdzisław Malczewski SChr

Nowy Prymas Polski

Arcybiskupem najstarszej w Polsce metropolii w Gnieźnie został jeden z najmłodszych biskupów w polskim Episkopacie – biskup Wojciech Polak. Jako kustosz relikwii św. Wojciecha, noszący tytuł prymasa Polski, zachowuje on honorowe pierwszeństwo wśród biskupów.

Arcybiskup Wojciech Polak urodził się 19 grudnia 1964 r. w Inowrocławiu. Pochodzi z parafii pw. św. Mikołaja i Konstancji w Gniewkowie.

W 1983 roku, po zdaniu egzaminu dojrzałości w III Liceum Ogólnokształcącym w Toruniu, rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie; ukończył je 21 czerwca 1988 uzyskaniem stopnia magistra w zakresie teologii moralnej na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu. Świecenia kapłańskie przyjął 13 maja 1989 roku w katedrze gnieźnieńskiej z rąk kard. Józefa Glempa, prymasa Polski.

W latach 1989-1991 był wikariuszem w parafii farniej w Bydgoszczy i jednocześnie sekretarzem rezydującego tam gnieźnieńskiego biskupa pomocniczego Jana Nowaka, wikariusza biskupiego dla miasta Bydgoszczy. Dekretem Prymasa Polski w 1991 roku skierowany został na studia specjalistyczne z zakresu teologii moralnej w Wyższym Instytucie Teologii Moralnej Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie. W latach 1991-1993 odbył studia licencjackie, ukończone dnia 20 czerwca 1993 roku tytułem licencjata teologii moralnej. Studia doktoranckie uwieńczył 13 listopada 1995 roku obroną pracy doktorskiej na temat: *Chiesa, peccato, riconciliazione. Il rapporto tra l'ecclesiologia e la dimensione ecclesiale del peccato e della riconciliazione nell'insegnamento del Magistero postconciliare*, przygotowaną pod kierunkiem o. prof. Bruno Hidbera CSSR; została ona opublikowana w 1996 roku. Dnia 20 czerwca 1996 roku otrzymał dyplom doktora teo-

logii moralnej.

Abp Henryk Muszyński, metropolita gnieźnieński 1 września 1995 roku mianował go prefektem Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie oraz wykładowcą teologii moralnej w tymże seminarium oraz w Prymasowskim Instytucie Teologicznym w Gnieźnie i Prymasowskim Instytucie Kultury Chrześcijańskiej w Bydgoszczy. Od 1 października 1996 roku podjął także wykłady z teologii moralnej ogólnej i szczegółowej w WSD Misjonarzy Ducha św. w Bydgoszczy.

W dniu 1 grudnia 1998 roku powołany został przez Prorektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na stanowisko adiunkta w Zakładzie Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego tejże uczelni. Od 1 sierpnia 1999 roku został rektorem Prymasowskiego WSD w Gnieźnie i pełnomocnikiem dziekana Wydziału Teologicznego UAM ds. organizacji studiów w Sekcji w Gnieźnie. Był rektorem kościoła św. Jerzego na Zamku Gnieźnieńskim i kanonikiem gremialnym Kapituły Kolegiackiej. W marcu 2003 roku wybrany został jej prepozytem. Był członkiem Kolegium Konsultorów i zastępcą redaktora *Studia Gnesnensia*. Z urzędu, jako rektor seminarium, wchodził również w skład Rady Duszpasterskiej i Rady Kapłańskiej, której był sekretarzem.

8 kwietnia 2003 roku Jan Paweł II mianował go biskupem pomocniczym archidiecezji gnieźnieńskiej; jego stolicą tytularną było Monte di Numidia. 4 maja 2003 roku w katedrze gnieźnieńskiej konsekrowany został na biskupa przez abp. Henryka Muszyńskiego. Od 8 maja 2003 roku pełnił funkcję wikariusza generalnego archidiecezji gnieźnieńskiej, przewodniczącym Wydziału Katechizacji i Szkół Katolickich Kurii Metropolitalnej Gnieźnieńskiej, przewodniczącym Referatu ds. Zakonnych i przewodniczącym Referatu Duszpasterstwa Młodzieży. 21 czerwca 2003 roku mianowany został dyrektorem Archidiecezjalnego Studium Pastoralnego dla Kapłanów i członkiem Rady Programowej Studium. Z dniem 1 stycznia 2004 roku powołany na przewodniczącego Rady Wydawniczej Prymasowskiego Wydawnictwa *Gaudentinum*, a po jej reorganizacji, z dniem 1 marca 2005 r. został ustanowiony przewodniczącym Rady Ekonomicznej tegoż wydawnictwa.

W Konferencji Episkopatu Polski w 2005 roku został wybrany odpowiedzialnym za duszpasterstwo powołań w Polsce, gdzie kieruje m.in. pracami Krajowej Rady Duszpasterstwa Powołań. Udział w pracach Europejskiego Centrum Powołań spowodował, że Konferencja Episkopatów Europy (CCEE) wybrała go w 2006 roku jednocześnie delegatem CCEE do spraw powołań w Europie oraz przewodniczącym EVS (Europejskiego Centrum Powołań). W kolejnych latach został członkiem Komisji ds. Duchowieństwa, Komisji Charytatywnej i Rady ds. Młodzieży przy KEP. W czasie 349. posiedzenia ple-

narnego KEP, 7 października 2009, został wybrany członkiem Rady Stałej, a podczas kolejnego posiedzenia na Jasnej Górze, 26 listopada Delegatem Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji. W związku z tym był wiele razy zapraszany przez Polonię w różnych krajach z posługą duszpasterską.

Z doświadczeń zdobytych w czasie siedmioletniej posługi biskupiej mógł skorzystać, gdy w wieku 47 lat został sekretarzem generalnym KEP w październiku 2011 r. w czasie 356. Zebrania Plenarnego w Przemyślu. Po wybraniu go na sekretarza generalnego KEP podkreślał, że nowe zadanie podejmuje przede wszystkim jako służbę.

W tym duchu, wraz z Prezydium Episkopatu, kontynuował rozmowy z przedstawicielami Kościoła Prawosławnego Rosji. Ich rezultatem było Wspólne Przesłanie o Pojednaniu Narodów Rosji i Polski podpisane przez abp. Józefa Michalika i patriarchę Cyryla. Rok później została podpisana podobna deklaracja, tym razem polsko-ukraińska.

Jako biskup starał się przybliżyć pracę konferencji biskupów w wykładach na wyższych uczelniach oraz poprzez Dzień Otwartych Drzwi na 30-lecie budynku Sekretariatu Episkopatu. Rok temu gościł w Warszawie sekretarzy generalnych Europy na dorocznym spotkaniu, a z wieloma z nich utrzymywał stałe kontakty.

Z bp. Polakiem, jako sekretarzem generalnym KEP, wiele razy kontaktowali się przedstawiciele parlamentu i rządu RP. Brał on też czynny udział w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Episkopatu. W ramach Kościelnej Komisji Konkordatowej uczestniczył w pracach w sprawie przekształcenia Funduszu Kościelnego.

Kierował pracami Sekretariatu KEP. Spod jego pióra wychodziły propozycje telegramów, oświadczeń i komunikatów, wraz ze współpracownikami opracował szereg dokumentów Episkopatu. Zajmował jednoznaczne stanowisko w sprawach pedofilii. W czasie jego kadencji został m.in. powołany koordynator ds. ochrony dzieci i młodzieży przy KEP.

Nawet w czasie pobytu w Warszawie wspierał w pracy duszpasterskiej Prymasa Polski w swej macierzystej diecezji gnieźnieńskiej. Był współorganizatorem pielgrzymki biskupów do Ziemi Świętej w 2013 r. Jednym z ostatnich jego pomysłów duszpasterskich było zorganizowanie cyklu kazań rekolekcyjnych w okresie tegorocznego Wielkiego Postu. Rok temu w Kostrzynie nad Odrą głosił katechezę na Przystanku Jezus. Wiele razy brał udział w spotkaniach młodych nad Lednicą.

Przez blisko dwa i pół roku współpracował z abp. Józefem Michalikiem jako przewodniczącym KEP, a ostatnie dwa miesiące – z nowo mianowanym abp. Stanisławem Gądeckim, który w czasie jego studiów przez trzy lata był jego wicrektorem w seminarium duchownym w Gnieźnie, a w 2003

roku współkonsekrował go na biskupa.

Abp Wojciech Polak chętnie rozmawia z dziennikarzami, gromadzi ich wokół siebie, słucha ich opinii. Po 2,5 roku pracy jako sekretarz generalny Episkopatu wraca do swojej diecezji. W wieku 49 lat został arcybiskupem metropolitą gnieźnieńskim i Prymasem Polski.

Za: www.episkopat.pl. Zdjęcie Ks. Prymasa: Waldemar Kompala

Bezpośrednio po ogłoszeniu oficjalnej informacji o nominacji nowego Prymasa Polski, rektor PMK w Brazylii w imieniu polskich misjonarzy, misjonarek, duszpasterzy polonijnych, sióstr zakonnych oraz całej wspólnoty polonijnej przesłał J. E. Arcybiskupowi Metropolicie Wojciechowi Polakowi nasze najlepsze życzenia i zapewnienie o więzi duchowej w modlitwie!

Prymasostwo w Polsce

Przyznany w XV w. metropolicie gnieźnieńskiemu tytuł prymasa Polski miał podkreślić wagę metropolii gnieźnieńskiej. „Była ona pierwszą polską stolicą metropolitalną i tu czczone są relikwie św. Wojciecha, Biskupa i Męczennika, pierwszego Patrona Polski, które są jednym z największych skarbów Narodu polskiego, a których «kustoszem» tradycyjnie jest Arcybiskup Gnieźnieński” – wyjaśniał papież Benedykt XVI, przywracając w 2009 r. tytuł każdorazowemu metropolicie gnieźnieńskiemu.

Rola prymasa zwłaszcza w ostatnich dziesięcioleciach mocno się zmieniała. Dzisiaj prymasostwo jest tytułem honorowym. Wystarczy jednak sięgnąć do czasów kard. Stefana Wyszyńskiego, prymasa Polski w latach 1948-1981, by zobaczyć, jakie znaczenie miał on wówczas. Prymas Tysiąclecia był jednocześnie arcybiskupem metropolitą w Gnieźnie i w Warszawie, pełnił funkcję przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, miał również uprawnienia legata papieskiego.

Za czasów posługi prymasowskiej kard. Józefa Glempa (1981-2009) przywrócono nuncjaturę apostolską w Polsce, w związku z tym od 1989 r. nowo mianowany nuncjusz przejął obowiązki, które wcześniej w tym zakresie spoczywały na prymasie. W tym samym roku odbyły się również po raz pierwszy wybory przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski. Papież Jan Paweł II podkreślał, że wprowadzona w statucie Konferencji zasada wybieralności przewodniczącego Episkopatu „nie tylko nie pomniejsza znaczenia Prymasa jako tego, z którego godnością był dotychczas związany urząd Przewodniczącego Konferencji — ale także zmierza do tego, ażeby urząd ten nabrał nowej aktualności przez dostosowanie do powszechnego prawa Kościoła po Soborze Watykańskim II”. Wyraził też przekonanie, że „godność Prymasa Polski może tylko zyskać na znaczeniu, gdy będzie On sprawował stanowisko Przewodniczącego Konferencji na podstawie wyboru swoich Konfratrów w urzędzie biskupim”. Tak też się

stało, kard. Józef Glemp z wyboru biskupów pełnił funkcję przewodniczącego Episkopatu przez kolejne trzy kadencje, aż do 1999 roku.

Zmiana struktur administracyjnych Kościoła w Polsce, która nastąpiła 25 marca 1992 r., rozdzieliła złączone dotąd unię personalną archidiecezje warszawską i gnieźnieńską. Ojciec Święty Jan Paweł II potwierdził wówczas urząd kard. Józefa Glempa jako arcybiskupa metropolity warszawskiego. Postanowił także, że tytuł prymasa Polski pozostaje związany z historycznym dziedzictwem i relikwiami św. Wojciecha w archidiecezji gnieźnieńskiej. Kardynał Glemp zachował tytuł prymasa jako kustosz relikwii św. Wojciecha. Papież Benedykt XVI w 2006 roku zdecydował, że ze względów historycznych tytuł prymasa ponownie zostanie powiązany z arcybiskupem gnieźnieńskim po ukończeniu 80. roku życia przez kard. Józefa Glempa. 19 grudnia 2009 r. tytuł prymasowski przejął abp Henryk Muszyński, który był metropolitą gnieźnieńskim od 1992 r.

Warto zaznaczyć, że jesienią 2009 r. wszedł w życie nowy statut Konferencji Episkopatu Polski, który podkreślił rolę prymasa w kolegium biskupów. Jak czytamy w statucie, prymas Polski zachowuje honorowe pierwszeństwo wśród biskupów polskich i z urzędu wchodzi w skład głównego gremium Episkopatu, jakim jest Rada Stała KEP. „Honorowy tytuł Prymasa Polski, z kompetencjami określonymi w Statutach Konferencji Episkopatu Polski, cieszy się wielkim szacunkiem i znaczeniem w polskim Narodzie i jest znakiem jedności polskich katolików” – podkreślił papież Benedykt XVI w liście do abp. Henryka Muszyńskiego przed objęciem przez niego tytułu prymasa.

Od 2009 roku tytuł prymasa przysługuje zatem każdemu arcybiskupowi gnieźnieńskiemu *durante munere*, tj. na czas sprawowania przez niego urzędu. Po przejściu na emeryturę abp. Henryka Muszyńskiego, posługę pasterską w archidiecezji gnieźnieńskiej i funkcję prymasa przejął abp Józef Kowalczyk, którego ingres do gnieźnieńskiej katedry odbył się 26 czerwca 2010 r. Przyjmując jego rezygnację z urzędu, złożoną ze względu na wiek, papież Franciszek mianował nowym arcybiskupem metropolitą gnieźnieńskim, prymasem Polski dotychczasowego sekretarza generalnego Konferencji i biskupa pomocniczego archidiecezji gnieźnieńskiej bp. Wojciecha Polaka.

Prymas Polski zachowuje honorowe pierwszeństwo wśród biskupów polskich. Z urzędu wchodzi w skład Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski. *Za: www.episkopat.pl*

Wesprzyj fundusz wydawniczy Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii poprzez złożenie swojej pomocy finansowej na konto w Banku Itaú. Agencja: 3812 w Kurytybie, numer konta: 29466-2.

***Nie pozwólmy na zniknięcie jedyne-
go periodyku wydawanego w języku polskim w
Brazylji! Za zrozumienie i pomoc serdeczna po-
dzięka!***

Jubileusze naszych duszpasterzy:

**Nestor polonijnych duszpasterzy
ks. Lourenço Biernaski CM
świętuje diamentowy jubileusz**

Niedzielne popołudnie 16 marca 2014 r. w polonijnej osadzie Dom Pedro II, położonej w pobliżu Kurytyby, zapisuje się do historii nie tylko miejscowej wspólnoty, ale także katolickiej społeczności polonijnej w Brazylji. Ks. Lourenço Biernaski CM - syn tej wspólnoty, powraca do swoich bliskich, krewnych, aby wraz z nimi świętować uroczyste 60-lecie posługi kapłańskiej.

Diamentowy Jubilat urodził się 17 czerwca 1929 r. w kolonii Dom Pedro II. Jego rodzice to Antoni i Franciszka, którzy mieli 10 dzieci. Lourenço urodził się jako 9 dziecko. Początkowo uczył się w szkole prowadzonej przez siostry Rodziny Maryi w Dom Pedro II. Także siostry prowadziły katechezę w polonijnej osadzie.

W wieku 12 lat wstąpił do seminarium księży misjonarzy wincentynów w Kurytybie. Po pięciu latach nauki, mając zaledwie 17 lat, przełożeni zakonnicy wysyłają go do Francji. Podróż do Europy odbywa statkiem. W Paryżu przez siedem lat odbywał nowicjat, studia filozofii i teologii. 13 marca 1954 r. przyjmuje w Paryżu święcenia kapłańskie. W sierpniu tego samego roku powraca do Brazylji i w kościele w Orleans (aktualnie jest to dzielnica Kurytyby) odprawia swoje prymicje kapłańskie.

W ciągu 60 lat życia kapłańskiego ks. Lourenço Biernaski CM pełnił różne funkcje w swoim

zgromadzeniu zakonnym: nauczyciel, przełożony, prowincjał, spowiednik, apostoł misji ludowych. Z wielką przyjemnością słuchałem prof. Waldemiro Gremskiego, który 12 grudnia 2013 r. w teatrze Papieskiego Uniwersytetu Katolickiego w Kurytybie podczas swojego wystąpienia, jako nowy rektor tej uczelni, spośród swoich nauczycieli, wychowawców, wymieniał ks. Lourenço Biernaskiego CM z wielkim szacunkiem i wdzięcznością! Piszący te słowa kierując częstokroć do Dostojnego Jubilata jakąś prośbę nigdy nie spotkał się z wymówką, że się nie da, że to nie możliwe! Człowiek, chrześcijanin, zakonnik, kapłan zawsze dyspozycyjny, aby służyć!

Nowoczesny kościół - zbudowany w kształcie łodzi, dla upamiętnienia polskich osadników, którzy przez wielką wodę dotarli do Brazylji, celu swego emigracyjnego życia - wypełniony w większości wiernymi o tak charakterystycznych słowiańskich rysach. Po słowie powitania ks. proboszcza Stanisława Słowika CM, arcybiskup senior Pedro Fedalto rozpoczął uroczystą Eucharystię i po słowie wstępnym przekazał dalsze przewodniczenie Mszy św. Czcigodnemu Jubilatowi. Wśród koncelebrujących można było rozpoznać: biskupa Izzydora Kosinskiego CM (od 7 stycznia 2009 r. emerytowanego) ordynariusza diecezji Três Lagoas, w stanie Mato Grosso do Sul, ks. Fabiano Spislę CM - prowincjała księży wincentynów, ks. kanonika André Biernaskiego - rektora archidiecezjalnego wyższego seminarium kurytybskiego (teologia), ks. Joao Batista Chemin - rektora seminarium archidiecezji kurytybskiej (filozofia) oraz kilku kapłanów ze zgromadzenia wincentynów!

Okolicznościowe kazanie wygłosił arcybiskup Pedro Fedalto. Nawiązując do czytań mszalnych przedstawił duchową sylwetkę Dostojnego Jubilata i przybliżył wiernym długoletnią owocną przyjaźń, jaką go łączy przez długie lata z Jubilatą.

Przed zakończeniem uroczystej Eucharystii prowincjał księży wincentynów złożył Jubilatowi najlepsze życzenia w imieniu współbraci zakonnych, jak też odczytał nadesłane życzenia od generała zgromadzenia oraz konsula generalnego RP w Kurytybie p. Marka Makowskiego. Przedstawiciel Państwa Polskiego napisał: „Z okazji świętowania 60 lat kapłaństwa Czcigodnego Księdza, przekazuję najlepsze życzenia i bardzo szczere podziękowanie za pracę dla dobra wspólnoty w czasie wszystkich tych lat. Jako przykład kapłana, Czcigodny Ksiądz zawsze bronił ideałów duszpasterskich i polskiego obywatela, zawsze nosząc w swoim sercu Polskę, jak też niezmordowanie pracując dla dobra wspólnoty i polskiej kultury. Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej czuje się dumny i bardzo wdzięczny za wszystkie te lata pracy i poświęcenia. Z wyrazami wielkiego szacunku i głębokiego uznania – Marek Makowski. Kurytyba, 14 marca 2014”. Z kolei składali życzenia Dostojnemu Jubilatowi rektorzy: seminariów, Polskiej Misji Katolickiej, a także przedstawiciele miejscowej wspólnoty parafialnej.

Jubilat otrzymał również 60 róż od sześćdziesięciu dzieci, które ustawiając się kolejno podchodziły z życzeniami i kwiatami do Czcigodnego Jubilata!

Przemawiała jeszcze przedstawicielka rodziny wyrażając miłość, przyjaźń i wdzięczność wobec świętującego – tak niecodzienny jubileusz - Wujka, krewnego, przyjaciela!

W swoim słowie skierowanym do zebranych w świątyni Czcigodny Jubilat dziękował Bogu za życie i wiarę, a rodzicom i rodzeństwu za przykładowe życie. Wspominał swoją drogę do kapłaństwa, sied-

mioletni pobyt w Paryżu i lata swojej posługi w swoim zgromadzeniu zakonnym i miejscowym Kościele.

Chciałbym w tym miejscu podkreślić duże zaangażowanie całej wspólnoty parafialnej w przygotowaniu uroczystości jubileuszowej dla swego krewnego i rodaka. Nie można zapomnieć o pracy i poświęceniu sióstr zakonnych Rodziny Maryi. Polonijna grupa śpiewacza prowadziła w czasie sprawowanej Mszy św. większość śpiewów w języku polskim.

Po błogosławieństwie kończącym uroczystą Mszę św. jubileuszową wszyscy obecni zostali zaproszeni do sali parafialnej, gdzie odbyła się prezentacja zdjęć ukazujących drogę do kapłaństwa, jak też niektóre fakty z życia kapłańskiego Dostojnego Jubilata! Dekoracje religijno-polskie dobrze odzwierciedlały ducha miejscowej wspólnoty dbającej o życie wiarą oraz wartościami polskimi, jakie otrzymali od swoich przodków przybyłych w ubiegłym wieku z dalekiej Polski. Wzruszony Diamentowy Jubilat ks. Lourenço podziękował wszystkim za modlitwy, prace włożone w przygotowanie i przeżywanie uroczystości jubileuszowej!

Następnie był czas na rozmowy przy konsumpcji przygotowanych polonijnych smakołyków! Tak jak to ma miejsce w trakcie polonijnych świętowań, tak i podczas tego szczególnego jubileuszowego spotkania, rozbrzmiewały – pełne animuszu - dwujęzyczne rozmowy przedstawicieli wspólnoty polsko-brazylijskiej.

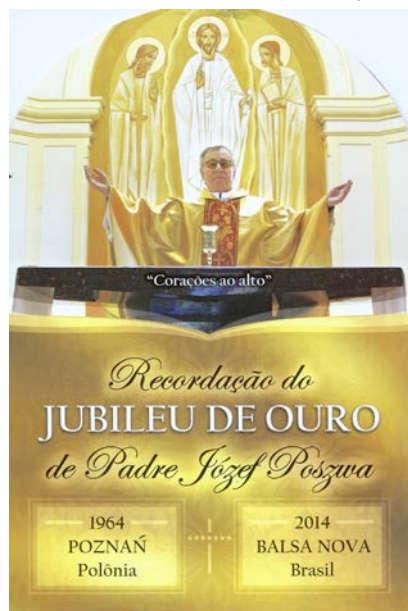

W takich chwilach nikomu się nie spieszy, wszyscy są jacyś wyluzowani, nie odczuwa się - tak charakterystycznego dla naszej rzeczywistości - pośpiechu... Szkoda, że w innych momentach życia-

wych nie potrafimy zachować takiej postawy spokoju, dyspozycyjności i otwartości na drugich.

Pod koniec tego dnia po uroczystościach religijno-polonijnych w Dom Pedro II powracałem do Kurytyby pełen wrażeń, zadumy, myśli o rzeczywistości naszej Polonii. *Ks. Zdzisław M.*

Jubileusz 50-lecia kapłaństwa ks. Józefa Poszwy TChr

Syn

Ludwika i Marii z domu Radziszewska urodził się 19 marca 1940 r. w Kobylej Górze. W 1953 r. wstąpił do Niższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Poznańskiej w Wolsztynie. Po maturze zgłosił się do Towarzystwa Chrystu-

sowego, gdzie 6 stycznia 1958 r. rozpoczął nowicjat (Bydgoszcz, Morasko koło Poznania). Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Wyższym Seminarium Duchownym zgromadzenia w Poznaniu. 17 maja 1964 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk arcybiskupa Antoniego Baraniaka w katedrze poznańskiej. W czerwcu 1964 r. został skierowany do pracy w parafii pod wezwaniem św. Piotra i Pawła w Szczecinie-Podjuchy. Stamtąd, 14 lipca 1966 r., wyjechał do Brazylii. Statkiem włoskim „Julio Cesar” dotarł 5 września 1966 r. do portu w Rio de Janeiro. Po krótkim pobycie w Camaquã (RS), został mianowany wikariuszem w Dom Feliciano (RS) i ojcem duchownym w Niższym Seminarium Towarzystwa Chrystusowego w Camaquã, gdzie pracował do grudnia 1968 r. Następnie przez kilka miesięcy pełnił funkcję wikariusza w parafii pod wezwaniem św. Sebastiana w Bateias (PR). Z kolei od maja do grudnia 1969 r. pracował w tym samym charakterze w parafii pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej w Barão de Cote-gipe (RS). Z początkiem 1970 r., na polecenie prowincjała, ks. Pawła Piotrowskiego TChr., udał się do Rio de Janeiro na kurs liturgiczny w Wyższym Instytucie Pastoralnym (ISPAC). W 1971 r. pełnił funkcję dyrektora Niższego Seminarium Towarzystwa Chrystusowego w Camaquã. Od 1 stycznia 1972 r., wraz z ks. Stanisławem Herbą TChr., rozpoczął pracę w parafii Narodzenia Matki Boskiej w Ijuí (RS). W okresie od 1970 r. do 1974 r. brał udział w kilku obozach młodzieżowych, organizowanych przez kapłanów z

Towarzystwa Chrystusowego w Brazylii. W 1974 r., na polecenie ks. Wojciecha Kani TChr. - ówczesnego generała zgromadzenia, udał się do USA, gdzie przez ponad rok pracował w parafii Mt. Carmel w New Bedford. W 1975 r. powrócił do Brazylii i objął funkcję proboszcza w parafii Narodzenia Matki Bożej w Ijuí, gdzie wraz z ks. Ludwikiem Gazdą TChr., pracował do końca 1983 r. W tym czasie, dzięki jego staraniom, wybudowano dwupiętrowe centrum duszpasterskie, kilka kościołów filialnych, zreformowano plebanie i odnowiono kościół parafialny. 1 stycznia 1984 r. objął funkcję przełożonego Prowincji Południowoamerykańskiej Towarzystwa Chrystusowego. Urząd pełnił przez 6 lat. 3 grudnia 1989 r. został mianowany proboszczem parafii pod wezwaniem św. Piotra i Pawła w Kurytybie. Równocześnie przez dwie kadencje pełnił funkcję wicyprowincjała. We wspomnianej parafii dokonał wystroju wnętrza nowej, pięknej świątyni zbudowanej za starania ks. Jana Sobieraja TChr. Również nabył nowy teren dla parafii. Dzięki temu powiększony został plac przykościelny. W 2000 r., wraz ze wspólnotą parafialną, zbudował nowy dom parafialny (sekretariat i rezydencja proboszcza). W pracy duszpasterskiej szczególną troską darzy: katechezę (formacja katechetów, kursy, spotkania z rodzicami), liturgię (przygotowanie ekipy liturgicznej, kursy liturgiczne dla parafian, chóry), promocję człowieka (opieka nad biednymi). 2 stycznia 2003 r. został przeniesiony do parafii Dobrego Jezusa w Balsa Nova – PR. W okresie jego posługi jako proboszcza tej parafii został odnowiony kościół parafialny, plebania oraz podjęto budowę nowego dużego salonu. Wszystkie te prace zostały wykonane z dużym pietyzmem i poczuciem piękna sakralnego. Równocześnie z dużym oddaniem troszczył się o dobro duchowe parafian. Ze względu na stan zdrowia, na początku 2011 r. zrezygnował ze stanowiska proboszcza pozostając jako rezydent w tej parafii.

Za: P. Malczewski TChr., „W trosce nie tylko o rodaków. Misjonarze polscy w Brazylii”, Curitiba 2001, s. 173-174, oraz www.brazylia.chrystusowcy.pl

Jubileusz 25-lecia kapłaństwa ks. Kazimierz Długosz TChr

Urodził się 22 marca 1962 r. Po ukończeniu Zasadniczej Szkoły Zawodowej o kierunku monter urządzeń telekomunikacyjnych oraz Technikum Elektrycznego w Kielcach, w 1982 r. wstąpił do Towarzystwa Chrystusowego. Rok później złożył w Kiekrzu pierwsze ślubu zakonne i rozpoczął studia seminaryjne. 16 maja 1989 r. otrzymał święcenia kapłańskie i został skierowany do pracy w parafii Ducha Świętego w Szczecin Zdroje. Po roku pracy w Szczecinie, został przeniesiony do Sarbii w diecezji kołobrzesko-koszalińskiej. W lutym 1992 r. wyjechał do pracy w Brazylii. Po krótkim okresie posługi w Balsa Nova - PR i Dom Feliciano - RS został skierowany na kurs językowy do Mendes - RJ. Na po-

czątku 1993 r. rozpoczął pracę jako kapelan polskich marynarzy w Santos. Po kilku miesiącach pracy w tym największym porcie Ameryki Południowej zamieszkał w domu prowincjalnym w Kurytybie kontynuując działalność duszpasterską wśród polskich marynarzy w Paranaguá - PR.

Od lutego do listopada 1994 r. obowiązki kapelana marynarzy łączył z funkcją wikariusza parafii Dobrego Jezusa w Campo Largo - PR. Następnie został skierowany jako wikariusz do pracy w Ijuí - RS. Po przejściu tej parafii przez diecezję, w styczniu 1995 r. został mianowany proboszczem parafii Matki Bożej Bolesnej w Capo Erê - RS, rektorem polskiego kościoła w Barão de Cotegipe - RS oraz kapłanem Polaków w Erechim - RS. Prowadził polonijne programy radiowe w Getulio Vargas, Gaurama i Erechim. Dwa lata później został przeniesiony do Cruz Machado - PR, gdzie przez okres 7 lat pracował jako proboszcz parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa. W okresie jego proboszczowania dokonano remontu i powiększenia kościoła parafialnego, gdzie umieszczono przywiezioną z Polski płaskorzeźbę Chrystusa Króla Polski, powiększono salon oraz wybudowano nową churrasqueira. Wymieniono dach na kaplicy w Nova Concórdia, gdzie wybudowano także kaplicę pogrzebową i salki katechetyczne. W 2002 r. ukończono budowę kaplicy św. Jana Chrzciciela, oraz św. Antoniego. Rok później inaugurowano także kaplicę św. Józefa i rozpoczęto budowę kaplicy pod wezwaniem Ducha Świętego. 22 sierpnia 2004 r. w parafii odbyła się pielgrzymka rolników stanu Paraná, w której wzięło udział około 20 tys. osób. Przez 2 lata prowadził program polonijny w diecezjalnym "Radio Educadora". W 2005 r. objął obowiązki proboszcza w Mallet, gdzie pracował do listopada 2010 r. Na nowej placówce kontynuował prowadzenie audycji w radio Mallet (prowadził program parafialny oraz "Godzinę Polską", która nadawana była w każdą sobotę na falach średnich 1460 khz). Za czasów jego proboszczowania rozbudowano salon parafialny, oraz ogrodzono i pomalowano kościół. Był delegatem na IV,

VI i VII Kapitułę Prowincji TChr. W lutym 2005 r. został przełożonym wspólnoty księży chrystusowców pracujących w diecezji União da Vitória, a w październiku 2010 r. przełożonym Prowincji Matki Bożej Niepokalanie Poczętej w Ameryce Południowej. W latach 2010 i 2012 wspólnie z Urzędem Miasta Kielce i Domem Kultury Zameczek zorganizował w Kielcach kurs kultury i tradycji polskich, dla liderów polonijnych z Brazylii. Za: www.brazylia.chrystusowcy.pl

Czcigodnym Jubilatom składamy najlepsze życzenia! Niech Boże błogosławieństwo będzie Waszym udziałem na każdy dzień posługi Ludowi Bożemu! Dobrego zdrowia i radości płynącej z dobrze wypełnianych zobowiązań kapłańskich i zakonnych! Bóg Wam zapłać za wszelkie dobro, jakie siejecie swoim apostołskim życiem! Plurimos annos! Sto lat! Parabéns!!!

Polonijna święconka w parku Jana Pawła II

Stało się już tradycją kurytybską, a nie tylko ekskluzywnie polonijną, że każdego roku w Wielką Sobotę park Papieża Jana Pawła II, w którym znajduje się także polski skansen, staje się bardziej kolorowy, gdzie polskie tradycje religijno-ludowe przemawiają bardziej wyraźnie i w sposób publiczny.

19 kwietnia 2014 r. już od samego rana uwalili się alejkami parku Polonusi - niektórzy urodzeni w Kraju nad Wisłą, a większość już tutaj na Ziemi Krzyża Południa - wraz z Brazylijczykami lubiącymi nasze uroczystości, a także wyrażającymi wobec nas

wiele przyjaźni i sympatii. Przynoszono to wszystko co było konieczne, aby odbył się obfity i różnorodny polonijny kiermasz z babkami, ciastami i innymi wiktuałami polskiej kuchni, jak też wędzonymi kiełbasami, szynkami, barankami z masła...

A cóż napisać o naszej pięknej, kolorowej - nie tylko w strojach, ale i karnacji skóry - młodzieży polonijnej zaangażo-

wanej w zespole folkloru „Wisła”? To właśnie ten zespół przez wiele czasu będzie przyciągał uwagę stałych bywalców, jak też nowych przybyszów z miasta, czy innych regionów Brazylii. Święconka polska w parku Papieża Jana Pawła II w Kurytybie jest wymieniana w kalendarzu turystycznym stanu Paraná, stąd też turyści przyjeżdżają do Kurytyby i włączają się w polonijne przygotowanie do Świąt Wielkanocnych!

Przed południem Polonusi i Brazylijczycy kręcą się przy stoiskach z polonijnymi przysmakami na stół wielkanocny i wybierają to wszystko co pociąga ich wzrok czy zapach pieczywa, kielbas... Można nawet było kupić już przygotowany piękny, duży kosz z pokarmami gotowymi do popołudniowego poświęcenia.

Podobnie, jak w okresie przed Bożym Narodzeniem, tak i w Wielką Sobotę członkowie (dzieci, młodzież, dorośli) zespołu „Wisła” przybliżali swymi kolorowymi strojami ludowymi, jak też i energicznym tańcem zwyczajne związane z polskim świętowaniem...

Nasze podziękowania należą się Danucie Lisicki de Abreu – wieloletniej koordynatorce parku Jana Pawła II za Jej zatroskanie o wygląd, czystość tego szczególnego miejsca polonijnego, jak też organizację wszelkich uroczystości w parku!

Jakże nie wspomnieć tutaj o wiernej obecności na uroczystościach polonijnych chóru Jana Pawła II, który polskimi i brazylijskimi pieśniami uświetnia i podnosi ducha uczestników nabożeństw religijnych.

Tegoroczne nabożeństwo Słowa Bożego oraz poświęcenie pokarmów przyspieszyliśmy o go-

dzinę ze względu na zbliżający się deszcz. Nie zapomnijmy, że uroczystość ta odbywa się w plenerze, w przepięknej scenerii polskich chat pierwszych osadników ustawionych w lesku, gdzie krzewy, drzewa rosną w sposób naturalny.

Cóż napisać o dostojęństwie smukłych, wysokich piniorów? Myślę, że mają one wiele wspólnego z pierwszymi polskimi osadnikami dumnymi z tego, że udało im się wyrwać spod buta zaborcy, czy butnego nieraz ziemianina i że w Nowym Świecie znaleźli wolność, kawałek ziemi do uprawy, aby produkować żywność dla siebie i rozwijającego się miasta Kurytyby. W nowych warunkach mogli spokojnie spoglądać w wysnioną, upragnioną i lepszą przyszłość dla siebie i nade wszystko dla swoich dzieci i wnuków.... Oj, gdyby te stare drzewa rosnące na czerwonej parańskiej ziemi - niemi świadkowie zmagania polskiego chłopca z wrogiem sobie naturą i odmienną rzeczywistością – mogły odtworzyć tych przybyszów znad Wisły, Warty...: szloch, umęczenie, niedolę i tęsknotę za tymi, których pozostawili za szeroką wodą... Moglibyśmy dopiero zrozumieć chociaż trochę co przeszli pierwsi osadnicy na tej prosperującej dzisiaj i rosnącej wżwyż coraz bardziej urbanizującej się nowoczesnej Kurytyby? Toż oni wraz byłymi niewolnikami murzyńskimi, z innymi przybyszami z Europy, a później z innych regionów świata kładli mocne podwaliny pod współczesną, bogaczącą się ziemię parańską.

Powróćmy do klimatu modlitwy i skupienia, jakie można było odczuć owego popołudnia wielkosobotniego w parku Jana Pawła II. W porównaniu do ubiegłego roku było mniej olbrzymich koszy z pokarmami, ale za to o wiele więcej osób. Po Liturgii

Słowa, refleksji i poświęceniu pokarmów pozostałem jeszcze ponad godzinę w tym szczególnym – i dla mnie pełnym swoistej mistyki - miejscu. Jako starzejący się imigrant ciągle jestem zaskakiwany brazylijskim zachowaniem. Przyznam, że już przywykłem do tego, że wierni Brazylijczycy bardzo lubią pokropienie wodą święconą. Przed kilku laty przywiozłem sobie z Polski duże kropidło z kociołkiem. Kiedy z tego polskiego kropidła lecą daleko w tłum krople wody święconej, aby łagodnie opaść na twarze, ubrania pobożnych, skupionych, ale bardzo radosnych wiernych to, odczuwam niewyraźną duchową radość patrząc na to religijne wydarzenie. Tegoroczne moje zaskoczenie, wzbudziło większą wiarę w religijną przyszłość tego młodego narodu.

Kiedy pozostawałem na parkowym podium, aby być do dyspozycji tych, którzy przychodzili na wyznaczoną godzinę święcenia pokarmów, patrzyłem z podziwem i szacunkiem na przychodzące rodziny z koszami pełnymi pokarmów z prośbą o pobłogosławienie i oczywiście pokropienie wodą święconą, nie tylko pokarmów, ale i tych którzy je przynieśli. Moje zdziwienie i jak wspominałem wyżej, pobudzenie większej wiary w duchową przyszłość Brazylijczyków opieram na tym czego doświadczyłem. Iluż młodych, całych rodzin, szczęśliwych, uśmiechniętych narzeczonych przychodziło z prośbą o udzielenie im błogosławieństwa! W brazylijskim życiu duszpasterskim doświadczam pobożności ludowej naszych wiernych.

To mnie buduje i zarazem pobudza do refleksji. Ale owo – nie będę się obawiał o przesadę – masowe proszenie o błogosławieństwo w parku Papieża Jana Pawła II było dla mnie czymś nowym (po

tylu już latach imigranckiego doświadczenia) i frapującym przeżyciem! Wracalem do mojej parafii zamyślony, z dużą pokorą, ale i większym szacunkiem dla duchowych przeżyć tych mieszkańców nowoczesnej Kurytyby, również poddawanych narzucanemu w różny sposób zeświecczeniu. Szkoda, że ci, którzy tak głośno wołają i piszą, że Brazylia jest państwem laickim, nie chcą dostrzec, aby uznać i uszanować to, że wieloetniczny naród żyjący w tym kraju jest ludem religijnym i częstokroć wykazującym, jak głęboko religijnym!

Napisałem wcześniej, że w tym roku było mniej koszyków z pokarmami do święcenia. Jednak, gdy doliczymy tych wszystkich, którzy przychodzili już po „oficjalnym” poświęceniu to, ośmielę się stwierdzić, że w końcowym rozrachunku liczba ta nie była taka mała.

Na koniec pragnę podkreślić, że naszymi polonijnymi uroczystościami w parku Papieża Jana Pawła II zawsze są zainteresowane brazylijskie media. Uroczyste poświęcenie pokarmów było transmitowane na cały kraj przez jeden z kanałów telewizyjnych.

Po poświęceniu jeszcze trzeba było udzielić wywiadów dla pracy, telewizji. Widać, jak Brazylijczycy pragną poznawać znaczenie naszych tradycji, zwyczajów religijnych, ludowych. *Ks. Zdzisław*

Zdjęcia: ks. Kazimierz Długosz TChr.

Medal Prymasa Polski dla przedstawicieli Polonii w Brazylii

J. E. Arcybiskup Gnieźnieński Józef Kowalczyk, Prymas Polski przyznał pięć Medali Prymasowskich dla przedstawicieli Polonii brazylijskiej. Wspomniane medale zostały przesłane rektorowi PMK, który w imieniu Prymasa Polski wręczał je uhonorowanym Polonusom. Zgodnie z przyjętym chronogramem medale były wręczane wybitnym Polonusom brazylijskim w ich miejscach zamieszkania.

Pierwszy medal został wręczony w Kurytybie, stolicy Polonii brazylijskiej. W niedzielę 16 lutego br. podczas uroczystej Mszy św. w kościele św. Jana Chrzciciela w Kurytybie ks. Zdzisław - rektor PMK w Brazylii wręczył prof. Marianowi Kawce Medal Prymasowski "za zasługi dla Kościoła i Narodu".

W okolicznościowym kazaniu rektor PMK

wskazał na znaczenie odznaczeń kościelnych. Medal Prymasa Polski jest wyrazem uznania dla polskiego katolika za jego zaangażowanie we wspólnocie wiary, jak też ukazywanie swoim życiem piękna naszego patriotyzmu, umiłowania Ojczyzny.

Prof. Mariano przyjmując medal i dyplom wyraził swoje wzruszenie, jak też podziękowanie dla J. E. Prymasa Polski za uhonorowanie go tym wyróżnieniem.

Życie, aktywna działalność prof. Mariana Kawki w naszej wspólnocie polonijnej jest najlepszym dowodem na to, aby nie tylko ze strony Kościoła dostrzeżono jego poświęcenie się dla sprawy polskiej wiary, kultury i całego dorobku należącego do naszego dziedzictwa narodowego! Kim jest prof. Mariano? Poniżej zamieszczamy krótką notkę biograficzną.

Prof. Mariano urodził się 2 lutego 1941 r. jako syn Stanisława i Ewy - emigrantów polskich przybyłych do Brazylii w 1937 r. z Bełżyc z woj. Lubelskiego. Urodził się w Arapongas, w stanie Paraná. W 1967 r. ukończył prawo na Uniwersytecie Parańskim (Universidade Federal do Paraná). W 1968 r. ukończył kurs lingwistyki na Wydziale Humanistycznym Papieskiego Uniwersytetu Katolickiego w Kurytybie. W tej samej uczelni w 1982 r. uzyskał stopień magistra. Tytuł pracy magisterskiej: „Brazylianizmy gwary polsko-brazylijskiej”. Mariano Kawka jest autorem szeregu prac i artykułów opublikowanych w języku portugalskim, polskim i angielskim w polsko-brazylijskiej gazecie „Nowy Lud” (Kurytyba), w dzienniku „Gazeta do Povo” (Curitiba) oraz w prasie amerykańskiej. Ponadto jest autorem słownika portugalsko-polskiego, a także słownika polsko-portugalskiego. Oprócz tego jest tłumaczem wielu książek z języka polskiego na portugalski, które zostały wydrukowane w Brazylii. Współpracuje z polskimi zgromadzeniami zakonnymi tłumacząc dzieła ich założycieli, statuty zakonne itp. W latach

1970-77 brał udział w przygotowaniu roczników wspólnoty brazylijsko-polskiej z okazji Milenium Polski. Uczestniczył w wielu specjalistycznych kursach i spotkaniach, na których przedstawiał referaty. Pracuje jako pedagog w szkolnictwie oficjalnym stanu Paraná. Od 1994 r. jest nauczycielem języka portugalskiego i literatury brazylijskiej i portugalskiej w prywatnej wyższej szkole (Faculdade Versalhes de Pedagogia e Letras) oraz języka angielskiego w prywatnej wyższej szkole (Faculdade AETI de Processamento de Dados) w Kurytybie. Jest członkiem Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce oraz zespołu redakcyjnego czasopisma o charakterze naukowym „Polonicus”. Bierze czynny udział w życiu brazylijskiej Polonii. Przez cały okres wydawania poprzedniego czasopisma „Projeções” brał aktywny udział w jego redagowaniu oraz tłumacząc teksty na język portugalski. Przygotował do druku słownik polsko-brazylijski i brazylijsko-polski z 50 tysiącami haseł. Słownik ten tak oczekiwany przez Polonię brazylijską zostanie wydany drukiem w Polsce i w Brazylii w 2014 r.

Od 2009 r. jest członkiem Rady Świeckich przy rektorze Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii. Mariano jest żonaty z Iwoną Bona - malarką. Małżonkowie mają troje dzieci wychowanych w wierze katolickiej.

Kolejne wręczenie Medalu Prymasa nastąpiło w niedzielę 22 lutego br. podczas uroczystej Mszy św. koncelebrowanej przez ks. Jana Sobieraja TChr i ks. Zdzisława Malczewskiego TChr w polskim kościele w Rio de Janeiro.

Rektor PMK w Brazylii wręczył p. Tomaszowi Łychowskiemu Medal Prymasa Polski "za zasługi dla Kościoła i Narodu".

Pod koniec Mszy św. rektor PMK wręczył bardzo aktywnemu polskiemu imigrantomu dyplom oraz Medal Prymasa Polski. Uhonorowany prymasowski od-

znaczeniem wyraził swoje podziękowanie w dłuż-

szym, bardzo serdecznym i wzruszającym przemówieniu. Mówca zawarł w nim przejaw swojej wiary, miłości do Kościoła i Ojczyzny!

Po Mszy św. zebraliśmy się w sali za kościołem, gdzie Rodrigo – syn Tomasa Łychowskiego – wykładowca akademicki i autor książek poruszających kwestie prawa pracy, wygłosił wzruszające przemówienie.

Z kolei przemawiał Wincenty Pawelec - lider polonijny dziękując Tomaszowi Łychowskiemu za służenie radami i przykładem życia.

Ks. proboszcz Jan Sobieraj TChr, znany w brazylijskich środowiskach polonijnych, jako animator takich spotkań inspirował zebranych do wspólnego śpiewu nie tylko „Sto lat”, ale i innych piosenek dla wyrażenia radości zebranych rodaków i zaprzyjaźnionych Brazylijczyków. Poniżej zamieszczamy rys biograficzny Tomasza Łychowskiego.

Tomasz Łychowski urodził się 26 września 1934 r. w Nova Lisboa w Angoli. W 1938 r. wraz z rodzicami

powrócił do Polski. Ojciec (inżynier agronom) walczył w obronie Warszawy, a następnie był więźniem hitlerowskich obozów koncentracyjnych w Oświęcimiu i Buchenwaldzie. Rodzina Łychowskich przybyła do Brazylii w 1948 r. Tomasz Łychowski ukończył studia uniwersyteckie (filia Cambridge w Rio de Janeiro - język angielski oraz Papieski Uniwersytet Katolicki w Rio de Janeiro - dydaktyka). Do chwili przejścia na emeryturę uczył języka angielskiego w wielu instytucjach (w latach 1965-1991 w Instytucie Kultury Angielskiej; od 1968 w szkołach stanowych; od 1991 r. w Centrum Kultury Angielsko-Amerykańskiej (CCAA); od 1991 r. w federalnej szkole im. Piotra II).

Współpracował z czasopismem „*Aproximações*” (Zbliżenia), wydawanym przez szereg lat przez prof. Henryka Siewierskiego w stołecznej Brasílii.

T. Łychowski publikuje swoje artykuły w pismach polonijnych („*Lud*” - Kurytyba, „*Głos Polski*” - Buenos Aires, „*Projeções*”, „*Polonicus*” - Kurytyba), a także w riowskich wydawnictwach („*Jornal do Comércio*”, „*Tribuna de Petrópolis*”, „*Comunicações do ISER*”, „*Revista Cultura*”).

Uhonorowany rodak Medalem Prymasa Polski związany jest z Rio de Janeiro od blisko 65 lat. W działalności społecznej w życiu polonijnym Tomasz Łychowski zaangażował się w związku młodzieży polskiej „*Światliki*” działającym przy polskim kościele. We wspólnocie katolickiej Polonii riowskiej uczestniczy bardzo aktywnie. Przez długie lata należał do rady parafialnej istniejącej przy polskiej parafii personalnej. W Towarzystwie dobroczynnym „*Polônia*” pełnił różne funkcje w zarządzie.

Tomasz Łychowski opublikował kilka tomików (w Brazylii i Polsce) swojej poezji, jak też na różnych wernisażach prezentował swoje malarstwo. Ponadto jest członkiem Rady Konsultacyjnej czasopisma naukowego „*Polonicus*” wydawanego przez Polską Misję Katolicką w Brazylii.

Wręczenie kolejnym trzem rodakom Medalu Prymasa Polski "za zasługi dla Kościoła i Narodu" opisujemy w najbliższym numerze „*Echa*”. Ks. ZM

Kurytybskie i polonijne przygotowania do kanonizacji Papieża Jana Pawła II

14 marca br., jako rektor PMK w Brazylii, uczestniczyłem w spotkaniu z przedstawicielem Fundacji Kulturalnej Kurytyby (fundacja ta jest przedstawicielem zarządu miasta). Wraz ze mną w zebraniu brali udział: Danuta Lisicki de Abreu - koordynatorka parku papieża Jana Pawła II, José Górskiego - długoletni członek (bodajże przez sześć kolejnych kadencji) Rady Municypalnej Kurytyby. Kilkogodzinne spotkanie w polskim parku Papieża Jana Pawła II miało za główny cel zapoznanie przedstawiciela zarządu miasta z rzeczywistą sytuacją parku. Jako przedstawicielom Polonii i zatroskanym o polski park chodziło nam o to, aby zaangażować władze miasta

Kurytyby w odpowiednie przygotowanie tego szczególnego miejsca na zbliżającą się uroczystość kanonizacji bł. Jana Pawła II.

Oto owoc naszego konstruktywnego dialogu: na koszt miasta zostaną przeprowadzone konieczne naprawy niektórych ponad stuletnich drewnianych domów naszych pierwszych imigrantów, stanowiących polski skansen usytuowany w centralnej części miasta. Wszystkie konieczne naprawy, jak też inne propozycje przedstawicieli wspólnoty polonijnej zostaną uwzględnione przez zarząd miasta Kurytyby w tym celu, aby park papieża Jana Pawła II był przygotowany na planowane od dłuższego już czasu uroczystości związane z kanonizacją Patrona tego szczególnego parku miasta Kurytyby i dumy tutejszej Polonii. Dom polskich imigrantów, w którym przyjmowano Papieża Jana Pawła II w dniu 5 lipca 1980 r. podczas spotkania z Polonią brazylijską na stadionie "Couto Pereira", znajduje się w parku poświęconym Wielkiemu Papieżowi Janowi Pawłowi II. Wspomniany park posiada 48 tys. Metrów kwadratowych i składa się na niego oryginalny, pierwotny drzewostan parański. Wśród drzew jest około 300 araucarii – piniorów, którymi tak bardzo się zachwycił nasz Ojciec Współzałożyciel Sługa Boży – O. Ignacy Posadzy! Tym zachwytem zarażał nas nowicjuszy, alumnów podczas swoich konferencji asceetycznych. Aktualnie dom ten stał się prawdziwą kaplicą, gdzie turyści, pielgrzymi odwiedzający park, oddają się skupieniu i modlitwie przed obrazem Pani Jasnogórskiej. W związku ze zbliżającą się kanonizacją w najbliższych dniach w domu tym zostanie ustawiony ołtarz z obrazem Jana Pawła II. Ponadto miasto dokona odnowienia dużego murowanego portalu polskiego, który stoi nad ulicą Mateus Leme, przebiegającej w pobliżu parku Papieża Jana Pawła II. Portal został wybudowany z okazji 120 lat osiedlenia się pierwszej grupy polskiej w Kurytybie (1871-1991).

Warto w tym miejscu wyjaśnić, że od 32 lat (czyli od samego początku istnienia parku) Polska Misja Katolicka w Brazylii jest odpowiedzialna za jego administrację i organizację wszelkich wydarzeń religijnych i kulturalnych w parku Papieża Jana Pawła II. Największym wydarzeniem, które przyciąga bardzo licznie nie tylko Polonię, ale także Brazylijczyków jest święto Pani Jasnogórskiej, w czasie którego odbywa się procesja ze świecami alejkami parku z Jej obrazem, który Papież Jan Paweł II podarował - za pośrednictwem ks. Benedykta Grzymkowskiego TChr, ówczesnego rektora PMK – dla Polonii Brazylijskiej. Innym wydarzeniem, w którym tłumnie uczestniczą Polonusi i Brazylijczycy jest święcenie pokarmów na stół wielkanocny w godzinach popołudniowych w Wielką Sobotę. Te i inne wydarzenia są transmitowane przez kilka stacji telewizyjnych na całą Brazylię.

Mamy nadzieję, że Osoba Błogosławionego Papieża Jana Pawła II zgromadzi licznie Jego czcicieli podczas uroczystości związanych z Jego kanonizacją! Ks. ZM.

Ks. Edward Sopala SChr z Anglii i ks. Jan Sobieraj SChr z Rio de Janeiro wsparli fundusz wydawniczy PMK w Brazylii! Serdecznie dziękujemy za zrozumienie i okazaną pomoc!

Elektroniczna Polonia

Gratulujemy Zarządowi Towarzystwa Polonia

nia w Rio de Janeiro inicjatywy wydawania biuletynu informacyjnego z życia tego bardzo zasłużonego, ponad stuletniego stowarzyszenia polskiego! Pierwszy numer biuletynu, z tytułem tak sugestywnym, ukazał się w języku portugalskim i zawiera bogactwo poruszanej tematyki: od historii po

współczesność! Periodyk wydany w pięknej szacie graficznej. Zainteresowanych otrzymywaniem tego pisma drogą elektroniczną prosimy o zwrócenie się bezpośrednio do Towarzystwa Polonia!

W kolejnym numerze napiszemy o:

- *uroczystościach dziękczynnych za kanonizację Papieża Jana Pawła II,*
- *obchodach święta 3 Maja oraz innych wydarzeniach z naszej społeczności polonijnej w Kraju Krzyża Południa!*

Biuletyn „Echo Polonii Brazylijskiej” został przygotowany do druku w *Chalupniczej Oficynie Komputerowej ZM w Kurytybie*.
Nakład 500 egz. Projekt winiety: Eluta Stańko-Smierchalska z wydawnictwa „Hlondianum” w Poznaniu. PMK nie ponosi odpowiedzialności za treść artykułów autorskich. Zezwala się na dokonywanie przedruków pod warunkiem podawania źródła. Materiały do publikacji prosimy przysyłać na adres siedziby rektora PMK: Rua Guilherme Ihlenfeldt, 1037 - 82620-035 Curitiba - PR
lub na adres elektroniczny: revista@polonicus.com.br; reitor@polska-misja.com.br
www.polska-misja.com.br